

Kuntalain kokonaisuudistus/Lausunto / Totalreform av kommunallagen/Utlåtande

318/03.00/2013

KH § 262

Kunnanhallitus/Kommunstyrelsen 10.9.2013

Valmistelija/Beredare: kunnanjohtaja/kommundirektör Mikael Grannas, talous- ja hallintojohtaja/ekonomi- och förvaltningsdirektör Minna-Marja Jokinen

Tausta

Valtiovarainministeriö on asettanut kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelua varten parlamentaarisen seurantaryhmän, työvaliokunnan ja neljä valmistelujaostoa, jotka ovat demokraattijaosto, toimielimet ja johtaminen -jaosto, talousjaosto sekä kunnat ja markkinat -jaosto.

Tavoitteena on uudistaa kuntalaki siten, että siinä otetaan huomioon muun muassa uusista kuntahallinnon rakenteista sekä kuntien muuttuvasta toimintaympäristöstä johtuvat muutokset. Kuntalain tulee edelleen olla kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Uudistuksella pyritään vähentämään erityislainsäädännön tarvetta. Tarkoituksena on, että hallituksen esitys uudeksi kuntalaiksi annettaisiin syksyllä 2014 ja uusi kuntalaki tulisi voimaan vuoden 2015 alussa.

Hallitus linjasi 7.6.2013 kuntalakiuudistuksen jatkovalmistelua. Muistio päätetyistä linjauksista on esityslistan liitteenä.

Valtiovarainministeriö kartoittaa kuntien näkemyksiä kuntalain kokonaisuudistuksesta. Tähän liittyen ministeriö on lähettänyt kuntien vastattavaksi laajan kyselyn, johon kuntia pyydetään vastaamaan 17.9.2013 mennessä. Kunnanhallituksen 27.8.2013 tekemän linjauksen mukaisesti vastaus kyselyyn on laadittu tavanomaiseen lausuntomuotoon Webropol-vastauksen sijasta. Lausunto noudattaa ministeriön sähköisen kyselyn aihealueita ja järjestystä. Alkuperäinen ministeriön kysymyslomake on toimitettu kunnanhallituksen jäsenille 26.8.2013.

Sipoon kunnan lausunto kuntalain kokonaisuudistuksen jatkovalmisteluun liittyen**Toimielimet ja johtaminen**

Hallituksen linjaukset kuntalain uudistustyön jatkamiselle

sisältävät esityksen kuntavaalien ajankohdan muuttamisesta ja siihen liittyen valtuuston toimikauden alkamisajankohdan muuttamisen. Ministeriön kyselyssä tiedustellaan myös kunnan kantaa johtavien luottamushenkilöiden työn ammattimaistumiseen.

Kuntavaalien ja eduskuntavaalien yhdistäminen on vaalien teknisen järjestämisen kannalta suositeltavaa ja myös äänestäjien kannalta yksi äänestyskerta aiemman kahden sijasta on tutkimisen arvoinen asia. Riskinä vaalien yhteisessä ajankohdassa kuitenkin on, että kuntavaalien paikalliset teemat jäävät eduskuntavaalien varjoon.

Hallituksen linjausmuistiossa on nostettu esille myös ajatus valtuuston toimikauden alkamisesta keväällä vaalien aikaistamisen seurauksena. Esitys on kannatettava, sillä se mahdollistaa uuden valtuuston osallistumisen kunnan seuraavan vuoden talousarvion laadintaan.

Kunnanhallituksen puheenjohtajan sivutoimisuus, osa-aikaisuus tai kokopäiväisyys tulisi jättää kokonaan kuntien omaan harkintaan, samoin kuin pormestarimallin käyttö. Kuntalain tulisi vain mahdollistaa erilaisten johtamismallien käyttäminen lopullisen päätöksen jäädessä kuntien omaan harkintaan.

Kannatettava on myös esitys siitä, että kunta voisi itse päättää valtuuston koon kuntalaissa säänneltyjen ala- ja ylärajojen puitteissa. Myös kunnan muiden toimielinten kokoonpanon, eli käytännössä valinnan erilaisten lautakunta-, ministeri- ja valiokuntamallien välillä, tulisi olla kunnan omassa päätösvallassa.

Demokratia

Kuntia velvoittavien säännösten lisääminen sähköisten osallistumismahdollisuuksien tai viestinnän osalta ei ole tarpeen. Kunnat ovat tähänkin saakka oma-aloitteisesti jatkuvasti lisänneet sähköisen viestinnän määrää. Sen sijaan, että kuntalakiin lisättäisiin tähän liittyviä velvoittavia säännöksiä, tulisi tarkastella substanssilainsäädäntöä (mm. maakäyttö- ja rakennuslakia) ja mahdollistaa kunnille enemmän sähköisten osallistamiskeinojen käyttämistä. Tällä hetkellä kunnat ovat tilanteessa, jossa ne ovat pakotettuja ylläpitämään useita rinnakkaisia viestinnän ja osallistamisen kanavia.

Lainsäädäntö sisältää jo nykyisellään huomattavan määrän säännöksiä kuntalaisten kuulemisesta ja osallistamisesta. Näihin

liittyvien velvoittavien säännösten lisäämisen sijasta tulisi kiinnittää huomiota siihen, että kunnilla olisi resursseja ja mahdollisuuksia toteuttaa käytännön tasolla kuntalaisten osallistamista. Sillä, että kuntia velvoitetaan lisäämään toimielinten määrää ei luoda kunnille yhtään nykyistä enempää resursseja varsinaisten kuntapalveluiden tuottamiseen.

Talous

Kunnan tilinpäätös antaa lähtökohtaisesti oikeat tiedot emokunnan taloudellisesta tilanteesta. Mikäli kuntien tilinpäätöksiin halutaan enemmän vertailtavuutta ja läpinäkyvyyttä, tulisi huomio kiinnittää yhä enenevässä määrin kuntakonsernien taloudelliseen tilanteeseen ja siitä saatavan informaation laatuun. Nykyisessä mallissaan erilaisista konsernirakenteista ja kuntien yhteistoiminnasta aiheutuvien taloudellisten vastuiden määrä ei täysin hahmotu kuntien tilinpäätöksistä, vaan saattaa joissakin tilanteissa antaa sangen harhaanjohtavan kuvan kunnan talouden kokonaistilanteesta.

Nykyisellään vain emokuntia koskevan alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottaminen myös kuntayhtymiin on kannatettavaa. Näin olisi mahdollisuus tehostaa kuntayhtymien toimintaa ja ennen kaikkea aikaistaa puuttumista syntymässä oleviin taloudellisiin ongelmiin.

Kunnat ja markkinat

Hallituksen linjauksissa kuntalain uudistamiseksi todetaan, että lainsäädäntöuudistuksen yhteydessä tulee ratkaista, nostetaanko kilpailuneutraliteetti yhdeksi kunnan yleistä toimialaa koskevaksi periaatteeksi. Tähän liittyen voidaan todeta, että kilpailuneutraliteetti -periaate on viime vuosien aikana omaksuttu ja hyväksytty kunnissa, joten säännöksen lisääminen tai poisjättäminen ei muuttaisi vallitsevaa tilannetta.

Hallituksen linjauksissa esitetään myös, että kuntalakiin valmisteltaisiin säännökset kuntien takauksien ja lainanantomahdollisuuksien rajaamisesta siten, etteivät kunnat voisi taata vaikeuksissa olevia yhtiöitä tai takauksiin ja lainoihin ei saisi sisältyä merkittäviä riskejä. Asia on liitetty nimenomaan kuntien elinkeinopoliittisiin toimiin.

Lausuntona esitettyyn on syytä todeta, että takaus- ja antolainakysymyksissä kuntien välillä vallitsee huomattavia eroavaisuuksia. Maan kehittyvissä, taloudellisesti vahvoissa ja toimeliaissa osissa kuntien ei ole käytännössä tarpeenkaan

käyttää elinkeinopoliittisena keinona takauksia tai antolainoja. Käytännössä säännös siis kohdistuisi suoraan kehittyvien alueiden ulkopuolisiin, jo nyt taloudellisissa vaikeuksissa oleviin kuntiin.

Yhteenveto

Yhteenvetona todetaan, että Sipoon kunnanhallitus pitää olennaisen tärkeänä kuntalain kokonaisuudistuksen periaatteena, että uudistuksen yhteydessä varmistetaan kunnallisen itsehallinnon säilyttäminen. Kuntalain tulee tulevaisuudessakin luoda vain puitteet kunnan hallinnon järjestämiselle, yksityiskohtaisen sääntelyn jäädessä kunnan oman päätösvallan varaan.

Kunnajoht:n ehdotus

Kunnanhallitus antaa edellä perusteluosassa esitetyn lausunnon kuntalain kokonaisuudistuksen jatkovalmisteluun liittyen.

Kd:s förslag

Kommunstyrelsen ger ovannämnda utlåtande som framförs i motiveringsdelen angående den fortsatta beredningen av totalreformen av kommunallagen.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti esittelijän ehdotuksen.

Beslut

Kommunstyrelsen godkände enhälligt föredragandens förslag.

Liite/Bilaga 1/§ 262

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa/Riktigheten av utdraget ur det vederbörigen undertecknade och justerade protokollet bestyrker:

Sipoossa/Sibbo den 12.9.2013

Carola Juselius
asiakirjasihteeri/dokumentsekreterare

Kuntarakenne- ym. uudistushankkeisiin liittyvät lausuntopyynnöt / Begäran om utlåtanden gällande kommunstrukturen och andra reformprojekt

KH § 258

Kunnanhallitus 27.8.2013/Kommunstyrelsen 27.8.2013

Valmistelija/Beredare: talous- ja hallintojohtaja/ekonomi- och förvaltningsdirektör Minna-Marja Jokinen

Viranhaltijavalmistelussa on tällä hetkellä kolme erilaista kuntien palvelurakenteeseen liittyvää valtionhallinnon lausuntopyyntöä. Tällä hetkellä valmistellaan kunnan lausuntoa kuntalain kokonaisuudistuksesta, sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuudistusta valmisteleavan työryhmän väliraportista sekä julkisen hallinnon asiakaspalvelun kehittämishankkeesta. Edellä mainittujen lisäksi on odotettavissa vielä useita muita lausuntopyyntöjä.

Kaikki edellä mainitut lausuntopyynnöt ovat ns. webproposi-tiokyselyjä, joissa kysymyksiä on jopa kymmeniä. Erityisesti kuntalain kokonaisuudistukseen liittyen osa webproposi-tiokysymyksistä on lisäksi senluonteisia, että niihin ei ole viranhaltijavalmistelun pohjalta käytännössä edes mahdollisuutta vastata kysymysten poliittisten painotusten vuoksi.

Nyt valmistelussa olevat kysymyslomakkeet on toimitettu kunnanhallitukselle tiedoksi.

Jotta kunnan kokonaisuus tulisi valmistelussa paremmin huomioonotetuksi, olisi perusteltua, että vastaukset lausuntopyyntöihin voitaisiin antaa tavanomaisten lausuntojen muodossa eikä vastaamalla yksittäisiin webproposi-tiokysymyksiin.

Kunnajohtajan ehdotus

Edellä esitettyyn perustuen kunnanhallitus antaa valmisteluohjeeksi, että kunnan lausunnot kuntarakenneasioihin yms. liittyen annetaan jatkossa pääsääntöisesti tavanomaisina lausuntoina.

Kd:n förslag

På basis av det ovan anförda ger kommunstyrelsen som anvisning för beredningen att kommunens utlåtanden om kommunstrukturen och dylika ärenden i fortsättningen huvudsakligen bör ges som sedvanliga utlåtanden.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti esittelijän ehdotuksen.

Beslut

sipoo
sibbo

Ote pöytäkirjasta
Protokollsutdrag

Kunnanhallitus/Kommunstyrelsen

§ 258

27.08.2013

Kommunstyrelsen godkände enhälligt föredragandens förslag.

Liitteet/Bilaga 1 - 3/ § 258

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa/Riktigheten av utdraget ur det vederbörigen undertecknade och justerade protokollet bestyrker:

Sipoossa/Sibbo den 12.9.2013